

Устимчук Владислава Петрівна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
ННІ № 1 Національної академії внутрішніх
справ

Науковий керівник: професор кафедри
кримінології та кримінально-виконавчого
права Національної академії внутрішніх
справ, кандидат юридичних наук, доцент
Левченко Ю. О.

КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАРКОМАНІЇ СЕРЕД МОЛОДІ В УКРАЇНІ

Анотація. Мета роботи полягає у розкритті проблеми поширення наркоманії серед молоді в Україні, причини існування наркоманії, а також заходи боротьби з нею.

Ключові слова: наркоманія, наркотичні речовини, наркозлочинність, незаконний обіг, причини злочинності.

Summary: The purpose of the work is to reveal the problem of the spread of drug addiction among youth in Ukraine, the causes of the existence of drug addiction, as well as measures to combat it.

Key words: drug addiction, narcotic substances, narcotilus, illicit trafficking, causes of crime.

Суб'єктивними факторами злочинності є такі суспільні явища, як алкоголізм, наркоманія, пропаганда в засобах масової інформації і мистецтві насильства, розпусти, бездуховності.

За останні роки майже вдвічі зросла кількість осіб, які перебувають на обліку в медичних закладах із діагнозом наркоманія - стан періодичної або хронічної інтоксикації натуральною або синтетичною наркотичною речовиною, що характеризується потягом до даної речовини, а також психічною і фізичною залежністю від ефекту дії цієї речовини. Найбільш ризикова і чисельна вікова група – молоді люди 15–30 років, їх серед наркоманів 95 %. Вживання юнаками і дівчатами наркотичних речовин стає досить поширеним явищем, перш за все тому, що сьогодні наркотики продаються майже відкрито, і навіть поширюються через мережу Інтернет [2]. За даними Міністерства охорони здоров'я України, щороку в Україні реєструють 100 тисяч нових хворих, хоча необхідно визнати, що офіційна статистика суттєво відрізняється від реальної у бік заниження цифр. Є підстави вважати, що кількість споживачів наркотичних засобів у 10 разів більша, ніж за офіційними даними [3, с. 73–77].

Дуже часто серед молоді можна почути думку, що ніякої залежності від наркотиків немає. Тобто підлітки рідко коли мають повну інформацію і можливо, біда трапляється саме через її

відсутність. Відбувається це тому, що наркотики мають найбільшу привабливість серед тих речовин, які можуть принести задоволення.

В обласних і районних містах України, відповідно до різного роду опитування, майже 85% молоді спробували наркотик хоча б один раз. Дослідження Харківського НДІ неврології і психіатрії свідчать, що один наркоман за своє недовговічне життя (до 40 років) втягує у вживання наркотиків до 200 осіб [4, с. 63–66].

Особа наркозлочинця характеризується, як і будь-яка інша особа злочинця, суспільною небезпечністю певного ступеня (залежно від характеру злочинної діяльності, тривалості, наявності співучасті тощо) і сукупністю особистісних негативних рис, що призвели її до вчинення наркозлочину. Можна виділити 4 категорії наркозлочинців: вищого рівня (на вищому рівні прикривають, організують, фінансують наркобізнес, відмивають кошти, отримані від наркотогівлі); наркозлочинці середнього рівня (організатори середнього рівня, які є і виконавцями волі вищих керівників, «кришування» бізнесменів – власників розважальних закладів та інших точок збуту); наркозлочинці нижчого рівня (переважно це наркозлочинці, які мають кримінальний досвід, утягнуті в наркобізнес в силу наявності такого досвіду та психологічної й соціальної нездатності протистояти їх утягненню в наркозлочинність); наркозлочинці, які самі є споживачами наркотичних засобів (як правило це найбільш маргіналізована частина наркозлочинців).

Наркоманія в Україні – це загроза національній безпеці. Це пов'язано з тим, що про ці злочини або взагалі не повідомляється правоохоронним органам, або вони не реєструються через якісь причини. Наркоманія супроводжує різні форми злочинності, тому що, по-перше, з метою отримання наркотиків наркомани вчиняють тяжкі й особливо тяжкі корисливі і корисливо-насильницькі злочини. По-друге, наркомани часто чинять злочин під безпосереднім впливом наркотиків на психіку.

Досліджуючи стан протидії наркозлочинності, необхідно зазначити, що деякі вчені усі злочини, що пов'язані з наркотиками, за мотивом і способом вчинення розділяють на дві групи. Першу становлять злочини, що вчиняються у сфері обігу наркотиків – злочинного наркобізнесу, під яким слід розуміти дії фізичних і юридичних осіб, які займаються заготівлею сировини, виготовленням, зберіганням, транспортуванням, реалізацією наркотичних засобів, рослин або наркомістких лікарських препаратів, або самих наркотичних речовин у чистому вигляді, пов'язані з їх незаконним обігом. Другу групу становлять злочини, що вчиняються у загальнокримінальний спосіб, – це крадіжка, розбій, грабїж, убивство тощо з метою заволодіння наркотиками для їх вживання, розповсюдження чи заволодіння грошами для їх придбання або

вчинення інших злочинних дій під безпосереднім впливом наркотичного або токсичного сп'яніння.

Взаємозв'язок наркоманії і злочинності виявляється також у вчиненні протиправних дій, пов'язаних із незаконними операціями з наркотиками (виготовлення, збереження, збут, придбання). Стрімке зростання кількості наркоманів в Україні призводить до активного формування транснаціонального наркобізнесу як однієї з основних ланок організованої злочинності. Удосконалюються професіоналізм і організованість злочинців у сфері незаконного обігу наркотиків. Кримінальні угруповання формують розгалужену мережу розповсюдження наркотичних засобів та психотропних речовин, активно розширюють зв'язки за кордоном з аналогічними кримінальними угрупованнями [4, с. 63]. Негативну роль у поширенні наркотиків в Україні має економічне та політичне становище в країні в даний час. Вся правоохоронна система багато в чому деморалізована. Конкретних і системних дій з боку поліції не спостерігається. Проаналізувавши результати роботи Національної поліції за 2017 рік з протидії наркоманії, на сайті МВС, можна сказати, що прогрес є, тобто ми спостерігаємо покращення показників відносно 2016 року, а саме задокументовано на 25% більше фактів незаконного обігу наркотиків, в 2,3 рази більше задокументовано фактів збуту наркотичних засобів, вилучено 4 тони наркотичних засобів та психотропних речовин, також знешкоджено 588 наркопритонів (2016 – 449), 51 міжнародний канал надходження (2016 – 5), 115 нарколабораторій (2016 – 95), є окремі епізоди з затримання наркокур'єрів, але це явно недостатньо для успішної боротьби з наркоманією [1].

Розуміючи реальну загрозу нації, Кабінетом Міністрів України у серпні 2013 р. була схвалена Стратегія державної політики щодо наркотиків на період до 2020 р., в якій не тільки були проаналізовані причини та умови наркоманії, а й намічені конкретні заходи по боротьбі з нею. Однак ці, загалом конкретні і хороші заходи залишилися на папері через відсутність необхідного фінансування [5]. Необхідність розроблення цієї Стратегії також була зумовлена і тим, що поширення наркоманії та наркозлочинності в Україні за останні десять років стало однією з найгостріших суспільних проблем, нерозв'язання якої призводить до заповідання шкоди здоров'ю людини, негативного впливу на соціальну сферу, а також є загрозою національній безпеці держави. Велика увага в Стратегії приділяється профілактиці наркоманії, особливо в дитячому та молодіжному середовищі, яке є пріоритетним напрямком соціальної політики держави.

Отож, наркоманія вже загрожує розвитку і добробуту нації, а суспільство до кінця ще не усвідомило, яку непоправну шкоду, загрозу вона створює для фізичного, морального здоров'я нації, її генофонду. До подолання наркоманії необхідно залучити якомога найбільшу

частину населення, підприємства, установи тощо, при цьому правоохоронні органи повинні розробити комплекс заходів, спрямованих на випередження та протидію обігу наркотиків у державі, шляхом ліквідації причин та умов, що сприяють їх розповсюдженню.

Список використаних джерел:

1. Офіційний веб-сайт МВС України. Стан та структура злочинності в Україні: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/813157>.

2. «На голці». Експерти ООН: оціночна кількість ін'єкційних наркоманів в Україні – 290 тисяч: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.radiosvoboda.org/content/article/1946418.html>

3. Піщенко Г. Соціокультурні та геополітичні чинники поширення наркоманії та ВІЛ/СНІДу в Україні / Г. Піщенко, О. Тущенко // Право України. – 2005. – № 2. – С. 73–77.

4. Піщенко Г. Кримінологічна характеристика наркоманії в Україні / Г. Піщенко, С. Мінченко // Право України. – 2005. – № 9. – С. 63–66.

5. Про схвалення Стратегії державної політики щодо наркотиків на період до 2020 року: Розпорядження КМУ від 28.08.2013 р. № 735-р: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.apteka.ua/article/254718>.

Остафійчук Наталія Юрївна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
ННІ № 1 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук ***Миронюк Т. В.***

ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИНАМ, ЩО ВЧИНЯЮТЬ ОСОБИ ІЗ ПСИХІЧНИМИ АНОМАЛІЯМИ

Чинне кримінальне законодавство під обмеженою осудністю розуміє такий психічний стан особи, при якому її здатність усвідомлювати дії або керувати ними під час вчинення злочину була обмежена (знижена) внаслідок розладів психічної діяльності (психічних аномалій) [4, с. 66].

Протягом останніх десяти років зберігаються наступні тенденції: насильницька злочинність у структурі всієї злочинності становить в середньому 5,0–6,0%. В Україні особами з психічними аномаліями вчиняється понад 36,9% насильницьких злочинів проти особи, серед яких домінують умисні вбивства (48,8%), статеві злочини